
«Подвиг – свідок мужності»

(урок мужності для учнів 9-11 класів)

*Антонова Л. М., учителька української мови та літератури
КЗ «Первомайський ліцей № 5» Первомайської міської громади
Лозівського району*

*Знов тихо плаче Україна.
І смуток, мов паук снує,
На сході сонце у крові...
Помилуй, Боже, Україну!
Орися Мельничук*

Мета:

- формувати в учнів особистісні якості громадянина-патріота України, захисників Вітчизни;
- спонукати учнів до уявлення в про війну, як про найбільше нещастя, яке може трапитися з людиною, про долю, яка випала жителям України в цілому;
- сприяти формуванню активної громадянської позиції щодо недопущення війни як засобу розв'язання конфліктів між державами;
- акцентувати увагу на прикладах подвигу, самопожертви в ім'я своєї країни;
- розвивати навички дослідницької роботи, уміння аргументовано висловлювати свою думку.

Обладнання: карта України, фрагменти військово-патріотичного проєкту «Хорообрі серця», кліп «Балада про нашу боротьбу. Героям України присвячується», лемківська пісня «Гей, плине кача...».

Хід заходу

Учень.

Я за тебе молюсь, український солдате,
Я за тебе боюсь, хоч не я твоя мати,
І благання я шлю до високого неба,
Ти залишся живим – більш нічого не треба.
Не бійся, мамо, я тримаюсь,
Хоч у руках стискаю автомат,
У вогняному пеклі сподіваюсь
І мрію повернутися назад.
Мене тримає біль за Україну.
Молись за мене, ненько, і чекай!
Наш дух незламний – мій і побратимів,
Бо тут ми стоїмо за рідний край.

Мельничук Орися

Учитель (використовує прийом «Асоціативний куц»). Як ви розумієте поняття *подвиг, мужність і патріотизм?* (На парті лежить кольоровий папір, учні повинні написати на смужках цього паперу свої асоціації.)

Подвиг – доблесна, важлива для багатьох людей дія; героїчний вчинок, здійснений у скрутних умовах.

Мужність – одна з чеснот, що відображає моральну силу в подоланні страху. Мужність часто розуміється як здатність переносити страждання, включаючи фізичний біль.

Патріотизм – це любові відданість Батьківщині, прагнення своїми діями служити її інтересам.

Історія людства рясніє війнами. Війни міждержавні й громадянські, локальні та світові, справедливі та загарбницькі. Ще за печерних часів люди воювали за їжу, за зручнішу печеру, за жінку. Пізніше – за іншу здобич, за дорогоцінне каміння, перли і золото, за невольників. Потім загарбували території (держави) заради корисних копалин, світового панування...

І виростають покоління,
Котрі не чули тишини.
О, найстрашніше з літочислень
Війна - війною – до війни!

Л. Костенко

Давайте повернемося до епіграфа заходу. Як ви його розумієте? *Учні дають свої тлумачення; перегляд фрагментів військово-патріотичного проєкту «Хоробрі серця».*)

Військово-патріотичний проєкт «Хоробрі серця» присвячений людям, які виявили героїзм під час подій на сході України. У ньому розповідається про героїв із народу, не лише військових, а й цивільних, сусідських хлопців і дівчат. Це шоу про сьогодення, про людський бік АТО, про моральні, соціальні, психологічні проблеми, які постають перед суспільством, відколи почалася війна.

(Розповіді-презентації про героїв військово-патріотичного проєкту «Хоробрі серця».)

1-й учень. Володимир Донос п'ять діб лежав у лісі серед тіл мертвих побратимів, харчувався черв'яками й тримав біля себе гранату на випадок, якщо сил триматися забракне. Через що, коли потрапив у полон і втратив ногу, був зарахований ворогами до елітних спецназівців, на їхню думку, звичайна людина в таких умовах просто не вижила б. Хоча сам герой – учитель фізкультури.

2-й учень. Ігор на прізвисько Артист, працівник дитячого театру. Один із тих, хто вцілів в Іловайському котлі, пройшов полон. І перше, що він хоче зробити після війни, – відродити театр і подарувати вистави звільненим дітям.

3-й учень. Руфер Григорій Мустанг на передовій не побував. Зате пробрався в саме серце Мордору, яким тепер для українців є російська столиця Москва, аби розфарбувати зірку на сталінській висотці в жовто-блакитні кольори. Знайомі досі думають, що Григорій перехитрив ФСБ та вирвався з пастки, тому не дав себе схопити. Насправді все простіше: «диверсант» виїхав із Москви звичайним пасажиром, бо ворог не підозрював зовнішньої «диверсії», ловлячи власних неблагонадійних.

4-й учень. Сергій Козак – урятував екіпаж бойової машини під обстрілом. Всеволод Стеблюк, готуючись отримати кулю від російського військового,

вийшов назустріч, аби домовитися про вивезення поранених, і йому якимось дивом це вдалося. Артем Усик – боксер, чемпіон, у перший же день на фронті виніс із-під вогню двох побратимів. Скільки ми вже бачили, скількох побачимо. І все це – герої нашого часу, чий історії не просто варті екранного втілення: запускати виробництво відповідних фільмів і серіалів треба чим якомога швидше.

Учитель. Окрема тема – жінки на війні. Від часів Жанни д'Арк до повісті Бориса Васильєва «А зорі тут тихі...» нічого не змінилося. Озброєна жінка – неправильно, аномалія, негайно в тил або в санчастину. Реальність же така, що молоді красиві тендітні жінки воюють на рівних із чоловіками. Фронт не визнає гендерного питання. Анна Стецько та відома журналістка Олена Білозерська захищають Батьківщину зі зброєю в руках. Автори «Хоробрих сердець», до їхньої честі, не акцентують надмірної уваги на статевій приналежності. Хіба поява Анни в пишній сукні сприймається радше сценарним ходом, аніж зовнішнім проявом внутрішнього стану жінки-солдата. Але й ця деталь укотре доводить: українські війна і мир настільки потребують художнього переосмислення та втілення, що герої дозволяють собі легку театралізацію.

Учень.

Коли ви вмирали, вам дзвони не грали,

Ніхто не заплакав за вами.

Лиш в чистому полі ревіли гармати,

А зорі вмивались сльозами.

Лиш в чистому полі ревіли гармати,

А зорі вмивались сльозами.

Коли хоронили у темну могилу,

Від болю земля заніміла.

Під хмарами круки стадами літали,

І бурею битва гриміла.

Під хмарами круки стадами літали,

І бурею битва гриміла.

На ваших могилах хрести почорніли,

Берези схилились додолу.

Спіть, хлопці-соколи, сини України,

Що впали за волю, за долю.

Українська Стрілецька Пісня

Сторінками періодичної преси

1-й учень. Й один танк у полі воїн.

Бій у селищі Піски, що в передмісті Донецька, став прикладом високої професійності, бойового духу та героїзму військовослужбовців Збройних Сил України. Розташований тут опорний пункт терористів був зусібіч оточений будинками. Використання авіації та артилерії виключалося. Тож наші підрозділи могли розраховувати лише на підтримку танків. Екіпаж танка під командуванням командира танкової роти танкового батальйону 93-ї окремої механізованої бригади оперативного командування «Південь» капітана Олександра Лавренка у складі танкової роти за підтримки взводу отримав завдання захопити та знищити опорний пункт терористів. Це не лише відкривало можливість закріпитися на підступах до обласного центру, а й розірвати кільце оточення навколо підрозділів Збройних Сил України на території Донецького аеропорту. Після отримання

бойового наказу екіпаж танка капітана Олександра Лавренка, до складу якого входили військовослужбовці за призовом по мобілізації навідник молодший сержант Олександр Вохромєєв і механік-водій солдат Андрій Кулягін, атакував ворога. Зав'язався бій. Наблизьку терористів було два танки та кулеметні розрахунки. За блокпостом були розташовані мінометна батарея та снайперські позиції. Прямим пострілом із танка капітан Олександр Лавренко підбив одну з бронемашин противника. Наступними влучними пострілами були знищені кулеметні розрахунки та два автобуси терористів. Ворог огризався. По броні зацокотіли великокаліберні кулі, вдарили протитанкові гранатомети, атакувала мінометна батарея. Серед наших з'явилися поранені. Увірвавшись на блокпост противника, екіпаж танка вогнем із танкової гармати та кулемета прикривав дії механізованого підрозділу й евакуаційної групи. Відступивши, терористи перегрупувалися та атакували блокпост, намагаючись відновити контроль над селищем. Екіпаж танка капітана Олександра Лавренка першим вийшов назустріч ворогові, знищив дві мінометні обслуги терористів і значно відірвався від основних сил танкової роти. Ворог зосередив усю свою злість на відважних танкістах. Били з усього, що було. Ухиляючись від вогню противника, бойова машина натрапила на потужний фугас. Члени екіпажу молодший сержант Олександр Вохромєєв і солдат Андрій Кулягін загинули. Важкопоранений капітан Олександр Лавренко не здався ворогу й не допустив захоплення танка, підірвавши себе разом із бойовою машиною.

2-й учень. Родина харків'янина, який загинув в АТО, отримала орден сина.

28 листопада на Харківщині родина кулеметника-розвідника Станіслава Майсеєва отримала орден «За мужність» III ступеня, яким нагороджено воїна. 14 серпня 2014 року було підписано Указ Президента України про нагородження Станіслава Майсеєва державною нагородою (посмертно). Вручення ордену відбулося на подвір'ї Шевелівської загальноосвітньої школи Балаклеєвського району, яку свого часу закінчив Станіслав. Відтепер на будівлі школи, де навчався Станіслав, висітиме меморіальна дошка, присвячена герою. За словами директора школи Юлії Коптяєвої, учителі та учні дуже хвилювалися в цей день, адже для них Станіслав не просто колишній випускник, але й справжній Герой.

— Ми до цього дня не готувались і ми цього дня ніколи не чекали, тому що рік тому ніхто й гадки не мав, що випускник нашої школи залишить цю землю і буде похований на кладовищі як захисник своєї Батьківщини, — зізналася Юлія Миколаївна. На відкриття меморіальної дошки до школи прийшли не лише учні, родичі, представники районної адміністрації, військкомату, але й бійці полку спеціального призначення. Саме спецпризначенці, з якими проходив службу Станіслав Майсеєв, привезли державну нагороду солдата додому. Заступник командира групи Руслан розповів, що в Станіслава було велике бажання жити, тож він житиме до тих пір, поки про нього пам'ятатимуть. Розвідник-кулеметник Станіслав Анатолійович Майсеєв народився 17 березня 1993 року в Харківській області. Військовослужбовець загинув у зоні АТО 15 липня 2014 року поблизу населеного пункту Ізварине від вибуху снаряду при виконанні бойового завдання.

(Звучить лемківська пісня «Гей, плине кача...»)

Учитель. «Укрпошта» разом із Міністерством оборони України і Національною гвардією України почала випуск серії художніх маркованих

конвертів під назвою «Героям слава!». На перших чотирьох конвертах зображені загиблі в зоні проведення антитерористичної операції на Донбасі українські військові, яким було присвоєно звання Героя України: генерал-майор Сергій Кульчицький, підполковник Тарас Сенюк, підполковник Костянтин Могилко та старший лейтенант Євген Зеленський. Генерал Кульчицький загинув разом з 11 бійцями в результаті потрапляння снаряду проросійських бойовиків у їхній вертоліт Мі-8 поблизу гори Карачун у Донецькій області. Командир 1-го аеромобільно-десантного батальйону 95-ї окремої аеромобільної бригади високомобільних військ ЗС України Тарас Сенюк загинув 3 червня під час атаки бойовиків на колону сил АТО, що прямувала з Ізюма в район Слов'янська. Костянтин Могилко був командиром екіпажу транспортного літака АН-30Б, який здійснював спостереження в зоні АТО. Цей літак був збитий 6 червня над Слов'янськом. У момент падіння літака на житлові квартали міста пілот ціною свого життя спрямував борт за межі міста. Кожний конверт буде випущено тиражем 400 тисяч екземплярів.

(Уявна зустріч із волонтерами Харківщини)

Харків сьогодні є столицею волонтерського руху – таки першою, а не другою. Домовитися про зустріч із місцевими волонтерами не так і легко – вони весь час або в зоні АТО, або на закупівлях, у госпіталях, вивозять поранених і розшукують полонених... Серед них підприємці, лікарі, науковці, студенти, робітники, люди різного віку й смаків. Декого з них знає вся Україна, декого – лише Харків, а когось – тільки бійці на передовій. Тож давайте поспілкуємося з кількома харків'янками, які допомагають фронту.

1-ша учениця. Я – Ольга Ключко, підприємець. Моє волонтерство почалося, як у багатьох, із Майдану... Була просвітницька робота тут, у Харкові. Я розповідала нашим людям, за що стояв Майдан, за що він був розстріляний... Потім почалася війна, і ми почали підтримувати хлопців, які нас захищають. У Харкові багато волонтерів, але ми рідко бачимося, бо немає часу спілкуватися – треба робити справу. Утворилася невелика команда однодумців, серед них і моя подруга Галина Нестеренко, сестра Таня, наші діти. Не маємо ніяких волонтерських посвідчень, зате стільки есемесок від хлопців зі словами подяки... Там, на фронті, нас завжди чекають справжні Воїни, і для нас вони Герої!

2-га учениця. Я – Ірина Корольова, людина глибоко віруюча, і для мене волонтерство – можливість дотримувати Божих заповідей і власних переконань. Якось один із представників «Громадської варти Харкова» запропонував нам узяти участь в акції «За єдину Україну» в Барвінковому. Було все так натхненно: ми співали пісні, прикрашали місто нашими прапорами. До мене підійшов Вадим Приходченко: «Поїхали з нами на блокпости, узнаємо, що там треба нашим хлопцям». Приїхали – і бачимо молоденьких хлопчаків у кросівках, джинсах, звичайних футболках... Ці незабутні маленькі окопчики – спальні місця «класу люкс»... Почали складати список найнеобхідніших речей: потрібні були і одяг, і взуття, і засоби гігієни, їжа, вода. Розповіла прихожанам нашої церкви про побачене на блокпостах. Спочатку люди зібрали близько 4 тисяч грн на потреби бійців, а потім я збилася з ліку, скільки разів ми їздили під Слов'янськ. Це стало способом життя. Вражає те, що в Харкові люди самі організувалися та створили такий потужний волонтерський рух, який підтримують власними силами.

3-я учениця. Я – Євгенія Духопельнікова, вебдизайнер. Люди думають: волонтерство – це справа для героїв, а я маленький, слабкий, я не зможу. Хоча

насправді ти можеш. Будь-яка людина може купити в секунді теплу флисову кофту й віднести її для наших військових, а кожна така кофта – це один зігрітий солдат. Моя сім'я виховала мене українкою. Дідусь був дуже цікавою людиною – сам родом із Росії, але ніколи не мав імперського шовінізму. Потрапив у Харківський військовий шпиталь, залишився, вступив до військового університету. Я завжди пам'ятатиму, як він наголошував, що наша країна – Україна. Нам ніколи й на думку не спадало, що ми не вчитимемо української або не любитимемо землі, на якій живемо... Тепер наші чоловіки її захищають. І весь тил повинен їм допомогти!

Учитель. Пропоную звернутися до легенди, яка пояснює назву нашої держави «Україна». Кажуть, коли представники народів прийшли до Бога, щоб визначитися, яку їм землю обирати і як її назвати, коли була призначена французам Франція, а німцям – Німеччина, і коли залишилося тільки двоє дівчат, глянув на них Всевишній і сказав: «Ви – євреї, жили в раю, у вас було все: і достаток, і мудрі пророки, але ви не вміли цього шанувати – то будете відтепер називатися країною Ізраїль, тобто вигнані з раю». Поглянув же на друге вбоге, але горде дівча і сказав: «А ви – дуже працьовиті і мужні люди. Вам жити в раю, і держава ваша називатиметься Україна. Але щоб справді бути такою країною, треба пройти через важкі випробування війнами і холодом, голодом і хворобами, стихіями і всілякими негараздами». І, напевно, якраз ті випробування переживає зараз Україна. (*Кліп «Балада про нашу боротьбу. Героям України присвячується».*) Дуже хочеться щоб у нашій країні панував мир.... А що б побажали ви? (*Відповіді дітей.*)

«Україно, молюся за тебе...»

(позакласна година для учнів 7-11 класів)

*Погрецька Л.Я., Сергєєва Ж.А. – учителі української мови та літератури КЗ «Первомайський ліцей № 6»
Первомайської міської громади Лозівського району*

Мета:

- поглибити знання учнів про нашу державу – Україну;
- розвивати пізнавальні інтереси учнів;
- формувати національну свідомість, переконаність у нетлінності надбань і духовних скарбів народу, необхідності їх збереження;
- пробуджувати готовність служити Батьківщині своєю працею та стати на захист державних інтересів країни.

Обладнання: проектор, кліпи: «Красивий кліп про Україну», «Прости, солдате», «Я ненавиджу війну», «Квітуча Україна» Н.Май, музичне оформлення.

Хід проведення

Учень.

Є в центрі Європи чудова країна.

Сягає корінням у сиві часи.

І це – незалежна моя Україна.